

הפרק השמיני פותח בידי קבלת הגט. הבעל המגרש מביא את הגט הכתוב לאשתו, בפרקים הקודמים עסקנו בהבאה דרך שליח. עתה עוברת המשנה לעסוק בהבאת הגט דרך ידה, ביתה וחצרה של האשה, וכך לשון המשנה (שם עז):

הזורק גט לאשתו, והיא בתוך ביתה או בתוך חצרה - הרי זו מגורשת. זרקו לה בתוך ביתו או בתוך חצרו, אפילו הוא עמה במטה - אינה מגורשת. לתוך חיקה או לתוך קלתה - הרי זו מגורשת.

בעל שזורק גט לאשתו לתוך הבית או החצר שלה, היא מגורשת. ואין גט כזה תקף בביתו, אלא אם כן הביא לחיקה או לתוך הסל שלה.

הגמרא מבררת מה המקור שגט יכול להינתן גם בתוך ביתה וחצרה של האשה, וכך מובא בגמרא (שם):

מנא הני מילי? דתנו רבנן: ונתן בידה - אין לי אלא ידה. גגה, חצרה וקרפיפה מניין? ת"ל: ונתן, מכל מקום.

כתוב בפסוק "וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה", הגט צריך להגיע לידיה של האשה. אך אם כן היה מספיק לכתוב בפסוק "וכתב לה ספר כריתו ובידה יתננה", מדוע נכתב "ונתן", ר"ל נתינה מכל מקום, גם מחצר ביתה (עיי' רש"י ד"ה ת"ל).

בירושלמי מובא מחלוקת בשאלה מניין למדים את הנתינה של הגט גם בחצר, וכך לשון הגמרא (פ"ח ה"א):

"וְכָתַב וְנָתַן בְּיָדָהּ" אֵין לִי אֱלָא בְּיָדָהּ. בְּגִינְתָּהּ בְּחֻצְיָהּ מַנִּין? תִּלְמִיד לֹאמַר וְנָתַן וְנָתַן, עַד כְּדוֹן כְּרָבִי עֲקִיבָה. כְּרָבִי יִשְׁמַעְעָל? תַּנִּי רַבִּי יִשְׁמַעְעָל "וְיִקַּח אֶת כָּל אֲרָצוֹ מִיָּדוֹ וְעַד אֶרְבֶּן" (במדבר כא). וְכִי מִיָּדוֹ לִקַּח? אֱלָא מִהוּ מִיָּדוֹ, מִרְשֻׁתוֹ.

רבי עקיבא לומד מריבוי הפסוקים שהרי כתוב פעמיים ונתן בידה: "וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוֹת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשָׁלַחָהּ מִבֵּיתוֹ... וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ... וְשָׁנְאָהּ הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוֹת וְנָתַן בְּיָדָהּ". כלומר, פעם אחת ידה ממש, ופעם שנייה חצרה גינתה וביתה.

רבי ישמעאל לומד זאת מנושא אחר, מכיבוש סיחון את מואב. כלומר, יד איננו רק יד ממש, אלא כעין מילה נרדפת לרשות. כך גם בגיטין, גם רשותה של האשה נכלל במילה יד. דווקא ר"י שאיננו לומד מריבוי, כי דיברה תורה בלשון בני אדם, אולי יד בלשון בני אדם זהו רשות.

נראה שהבבלי חולק על הירושלמי: א. לשיטת רבי עקיבא יש ללמוד מהריבוי, אך בבבלי למדים מאותו הפסוק. ב. לשיטת רבי ישמעאל, המילה יד פירושה רשות, אך בבבלי למדים מהמילה 'ונתן' ולא 'בידה'.

הגמרא ממשיכה להקשות, איך אשה מתגרשת ע"י חצרה? הרי היא ברשות בעלה! הגמרא מתרצת באופנים שונים את הקושיא הנ"ל.

נראה שעומק השאלה מגיע מההבנה שהאיש והאשה הם ישות אחת "והיו לבשר אחד". לכן לכאורה איך הבעל יכול להביא משהו לאשתו? הרי היא כלולה בו והוא בה, בגוף ובנשמה! לכן חידשה התורה שיש יכולת של גירושין והוא ע"י הנתינה בידה. איך עושים זאת, ע"י כריתות- הפרדה בבשר החי.

נראה לענ"ד שנחלקו התנאים בצורת הפרדה: **האם היד של האשה מגדירה אותה כרשות בפני עצמה, או שהרשויות של האשה הם התפשטות של היד שלה?**

לרבי ישמעאל יד הכוונה רשות, לכן גם היד של האשה בעצם מוגדרת כרשות בפני עצמה, ולכן שרוצה הבעל לגרש את אשתו הוא מביא לידיה כלומר, לרשותה את הגט. וכך נוצר הפרדה בין הבעל לבין אשתו, היד כרשות נפרדת.

רבי עקיבא לומד זאת העניין דווקא מהנתינה ('ונתן' 'ונתן') הנתינה לרשות האשה היא כביכול אותה נתינה ליד האשה. כלומר, יד האשה מתרחבת עד לקבלת הגט דרך החצר או הבית. אמנם רבי עקיבא מחלק בין שני סוגי הנתינה, יש את ידה בפסוק הראשון שמצא בה ערוות דבר. דהיינו הנתינה בידה ממש, ובפסוק הבא שהאיש שונא את האשה, הוא נותן בחצירה את הגט. אולי ר"ע סובר, כשהנתינה של הגט הוא פגם של האשה היא מקבלת את הגט בידה- כלומר, **האשה** היא הדגש. וכשהאיש שונא אותה (סתם) אזי הדגש בנתינה שלו **ללא שהאשה נמצאת אלא רק התפשטותה כלומר, חצרה** (מרחב ידה).

הבבלי בדומה לרבי עקיבא סובר שהרשויות של האשה הם התרחבות של ידה, 'ונתן מכל מקום'. אך בבבלי, הכל נלמד מפסוק אחד. אולי הכוונה שאין להפריד בין אשמת הבעל או האשה, אלא כל לכל נתינה יש שני צדדים.

[בעל התורה תמימה ביאר שלא כמו רש"י שכוונת הבבלי כירושלמי, וזה לשונו: "אבל בעיקר הפירוש לולא דבריו נראה דדרשה זו באה כאן קצרה וחסרה רק מלה אחת, וצ"ל כמו שהיא כתקונה בירושלמי גיטין פ"ח ה"א בזה"ל, ת"ל ונתן ונתן מכל מקום, ע"כ. והכוונה דכתיב כאן בענין שתי פעמים ונתן, כאן ובפסוק ג', ושם מיותר הוא, ולכן דריש שמורה על איכות הנתינה שתתקיים בכל אופן אפילו שלא בידה ממש".]